GAZETA LWOWSKA.

We Srodę **Nro. 110.** 22. Września 1824.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Listy z Valparaiso (w Chili) z d. 21. Maia donoszą, że przedsięwzięta pod sprawą Jenerała Freyre przeciwko wyspie Chili od Hiszpanów osadzonéy, wyprawa (o któréy szczęśliwym skutku Kuryier Angielski przed kilku tygodniami donosił) nie udała się, ponieważ wiele okrętów do téy wyprawy przeznaczonych powróciło, a listy kupieckie wyrażaią obawę względem losu reszty okrętów. Ze strony Rządu nic w téy mierze urzędownie nie ogłoszono. W Santiago (stolicy Chili) odebrano wiadomość o wyyściu pod żagle z Kadyxu Hiszpańskiego woiennego okrętu Azyia i innych; czyli iuż opłynęły przylądek Horn nie wiad mo.

Gazeta poranna zawiera następuiący wyimek z listu pisanego z Montewideo z d. 26. Maia.. Wczoray zawinął tu po 31. dniowey żegludze z Valparaiso Angielski woienny bryg, który w sześć dni po wypłynieniu z wspomnionego portu spotkał się z liniowym okrętem Azyia o 84 działach i brygiem woiennym Achiles. Wiadomości z Limy dochodzące do d. 4. Maia, donoszą, że Hrabia de Fuente Gonzales (przez Hiszpanów) mianowany Gubernatorem tey stolicy Peruwiiańskiey. Jenerał Rodil został dowódcą Callao. Fregata Hiszpańska la Prueba, stała przed portem Callao i od wszystkich z ładunkiem zawiiaiących okrętów, pobierała 35 procent.*) Fregata Angielska Tartar przybyła tu z Intermedios, i czekała na Aurorę, która wiezie 2 1/2 miliona na rachunek Europeyski. Okręt północno-Amerykański Franklin, miał płynąć do Rio z 400,000 piastrów.

Podług wiadomości z Guayra z d. 7. Lipca, Jenerał Paez dowodzący w prowincyi Karakas, zwołał wszystkich Oficerów swoiey dywizyi; rozkaz obiął także Pułkownika Slopford, Redaktora Gazety Kolumbiano, wydawaney po Hiszpańsku i po Angielsku. Tym sposobem Dziennik ten nie będzie iakiś czas wychodził.

Jak listy z Vera-Cruz z d. 20. Czerwca wyrażaią w mieście panowało zdrowie, lecz między załogę zamku S. Juan d'Ullua wkradły się choroby.

*) W Angielskim oryginale 25, co według powyższych podań powinno być 35.

Hiszpaniia.

Zaszłe niedawno w Andaluzyi zdarzenia, spowodowały Króla do wydania następuiącego wyroku:

Wypadki w Taryfie i Ximenie, o których na rozkaz Króla Pana naszego donosiłem WPanu pod d. 10. t. m., przekonały Monarchę, iż nadeszła chwila przedsięwzięcia dzielnych środków, aby w źrzódle swoiém utłumić nieszczęścia, iakie rewolucyioniści na Hiszpaniię chcą ściągnąć. W skutek tego rozporządził Monarcha co następuie:

1.) Wszyscy Hiszpanie, którzy z Gibraltaru lub innego iakiego punktu wypłynęli i na brzegach Hiszpańskich lub wyspach przyległych wylądowali lub wylądnią i chcieliby bronią, pismami buntowniczemi lub innym iakim sposobem anarchiczny, tak zwany systemat konstytucyyny przywrócić, lub publiczną spokojność zaburzyć; powinni być natychmiast po schwytaniu traceni, zostawuiąc onym tylko tyle czasu, ile potrzeba do dania im duchownéy pomocy.

2.) Wszyscy cudzoziemcy, winni takiey samey zbrodni, poymani z Hiszpańskimi Rewolucyionistami podobnego doznaią losu.

3.) Takiey samey karze podlegać będą ci, co po wylądowaniu, opuszczą wsie i domy dla udania się do mieysc przez Rewolucyionistów osadzonych, gdy oprócz tego z bronią lub bez broni będą schwytani.

4.) Wszyscy, którzy po wsiach lub na innem mieyscu utrzymuią listowanie z Rewolucyionistami i takowych wspieraią bronią, zapasami woiennemi, końmi, żywnością i t. d., maią być przed sąd woienny stawieni, doraźnie sądzeni, i w nayikrótszym czasie po zatwierdzeniu Jeneralnego Kapitana zasłużoną karę odbierać.

X

5) Sądy woienne przy wydawaniu wyroku unikać powinny wszelkiey zwłoki, gdy nie iest konieczną do okazania zbrodni.

6.) Osoby, które do kup buntowniczych należąc wydadzą swoich Dowódców lub Oficerów, lub przyłożą się do uwięzienia onych, będą wolni od kary, nadto otrzymaią nagrodę, gdy takowéy według okoliczności staną się godnymi. Tey samey łaski doznaią także i ci, którzy wiedząc taiemnicę sprzysiężonych, takową Władzy odkryią, a tym sposobem przyczynią się do uwięzienia osób i zatrzymania effektów namienionych w artykule 4.

Gazeta Madrycka nadworna z d. 16. Sierpnia zawiera Król. wyrok dotyczący się wynagrodzeń dla woyskowych, którzy podczas ostatnich lat trzech walczyli za sprawę Króla. Dzielą się zaś na trzy klassy, pierwsza obeymuie będących w służbie od d. 7. Marca 1820 do 30. Czerwca 1822 — druga od 1. Lipca 1822 do 28. Lutego 1823 — a nakoniec trzecia owych, którzy od owego czasu służyli. Względem zaś stopni otrzymanych podczas tych trzech epok wielkie są ograniczenia. Kto chce mieć stopień Pułkownika lub Podpułkownika, ieżli pierwey był podrządnym Oficerem lub cywilnym, musiał podczas rewolucyi przynaymniéy dwoma batalionami, maiącemi 500 ludzi, dowodzić; iednakże znakomite usługi czynią wyiątek. Aby być Brygadyierem, trzeba przed Rewolucyią mieć stopień Szefa batalionu. Wynagrodzenie tych, którzy przed rewolucyią byli Jenerałami Król sam sobie zostawił. Do wykonania ninieyszego wyroku złożono Juntę z Jenerała Porucznika Eroles i dwóch Brygadyierów.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Listy z Madras z d. 3. Kwietnia, w którym to dniu okręt Lady Amberst ten port opuścił, donoszą, że 5000 ludzi miało wyruszyć iako posiłki do wyprawy zamierzonéy przeciwko stolicy Państwa Birmańskiego, i w tym celu naięto dwadzieścia okrętów od 4 do 600 beczek ładunku. Flotila ta wypłynąć miała w d. 12. Kwietnia do portu Cornwallis, na wyspach Andama, położonych nieisko w środku między brzegami Koromandelu i Avą, przy wniyściu do zatoki Bengalskiey. Tu połączą się wyprawy Madraska i Kalkucka, a zasłonione okrętem woiennym Królew. Liffey pod Kommodorem Grant, będąc pod sprawą Sir A. Campbell dowódcy woyskowego w Madras, wyruszą daley przeciwko Ranguhn. Niesądzą, aby wyprawa ta doznała silnego pod Ranguhn odporu, chociaż podobieństwo, że zechcą doświadczać, czyliby niemożna zniszczyć okrętów podczas zarzucania kotwicy a to przez brandery, które w nocy zapomocą wiatru lądowego na okręty puszczaią; sposób obrony, którego iak się zdaie Birmanie nie raz iuż skutecznie używali.

Według gazet Bruxelskich nie Józef Buonaparte lecz córka iego Hrabina Survilliers, zaszlubiona Xięciu Ludwikowi S. Leu, przybyła z Ameryki północney do Anglii na okręcie Kryzis. Drugiego dnia udała się z Doweru do Ostendy i dnia 24. Sierpnia ziechała do Bruxelli.

Francyia.

Król przyymował w d. 29. Sierpnia w Niedzielę W. Dygnitarzów, ciało dyplomatyczne, Marszałków, Parów i t. p.; poczém dał prywatne posłuchanie Kardynałowi Lafare.

Radców zwyczaynych w nowo urządzoney Radzie Stanu iest trzydziestu. Każdy musi mieć 30 lat skończonych i przed wyniesieniem go na Radcę Stanu powinien następuiące piastować urzędy lub godności. Powinien być: Parem, Deputowanym do drugiey Izby, Posłem lub pełnomocnym Ministrem na Dworach zagranicznych, W. Mistrzem Uniwersytetu, Arcybiskupem lub Biskupem, Członkiem Sądu Kassacyynego, Prezydentem lub Jeneralnym Prokuratorem Izby Obrachunkowey lub iakiego Sądu Królew., wyższym Oficerem lub Intendentem woyska, Jeneralnym Dyrektorem, Mistrzem do prośb, Prefektem Departamentu.

Liczba zwyczaynych Mistrzów do prośb oznaczona na 40. Muszą mieć skończonych 27 lat. Urzędy, iakie przed swym przyięciem ich do Rady Stanu piastowali, są zwykle o ieden stopień niższe iak zwyczaynych Radców Stanu.

Auditorów w Radzie Stanu iest 30. Z tych w następnych 3 latach ma być sześciu mianowanych. Powinni być prawnikami, okazać czystego rocznego dochodu 6000 franków i służyć bezpłatnie. Dzielą się na dwie klassy. Członkowie pierwszéy muszą przynaymniéy mieć lat 24 i dwa lata być w drugiéy klassie. Oprócz bywania na posiedzeniach tych oddziałów Rady Stanu, do których są dodanymi, są obecnymi także posiedzeniom mniéy ważnym zupełnéy Rady Stanu. Klassy drugiéy, powinni mieć przynaymniéy lat 21, i tylko posiedzeniom owych oddziałów Rady Stanu bywaią obecnymi, do których są dodanymi. Czas służby Audytorów przy Radzie Stanu, nie mogący trwać dłużéy nad lat sześć, uważaią za probę do wyższego urzędowania.

Oprócz zwyczaynych Radców Stanów i

Mistrzow do próśb są iesrcze nadzwyczayni, niepełniący obowiązków publicznego urzędu, lecz niekiedy przez Króla powołani bywaią do Rady Stanu, iako też tacy, co tylko używaią tytułu.

Rada Stanu dzieli się na 5 różnych oddziałów, do którego dodaną iest pewna liczba Radców Stanu, Mistrzów do prośb i Auditorów. Wydziały te są na wypadki sporne (wydziałem Sprawiedliwości), dla departamentów woyny, marynarki, wewnętrznych i spraw skarbowych.

Rada Stanu, w którey pod niebytność Króla Prezydent Rady Ministeryialney, a podczas niebytności Minister Sprawiedliwości przewodniczy, tylko wtedy ma ważne narady, gdy przynaymniey dwie trzecich ma obecnych Członków. Tylko Radcy Stanu i Mistrz do prośb zdaiący sprawę, maią głos ważny. Ministrowie wydziałów przewodniczą w owym wydziale Rady Stanu, który ich Ministeryium dodany.

Zjednoczone Niderlandy.

Król nakazał ściśle dopełnić przepisów wyroku z d. 22. Grud. 1822 względem kaplic domowych i prywatnych domów modlitwy; upoważnił Ministra Sprawiedliwości do zamknięcia takich, które prawnie nie istnieią; w razie prośby o kaplice domowe, strony udawać się powinny do Biskupów; równie zalecił, aby zarządy kościołów nie mięszały się do przedmiotów lub Władzę przechodzących; bez pozwolenia Królewskiego nie wolno stawiać nowych kościołów, ni domów dla publiczney modlitwy, niteż istnieiących odmieniać, iakoteż bez uprzedniego zezwolenia nie wolno tworzyć nowych religiynych towarzystw.

Włochy.

Pewna Gazeta Francuzka donosi z Thonon z d. 1. Sierpnia: »Królestwo Ichmość Sardyńscy spodziewani są między 10. i 15. Sierpnia w Thonon. Królowa dała ze swoiey kassy 50,000 franków na wsparcie mieszkańców miasteczka St. Michel, które burza w miesiącu przeszłym prawie do szczętu zniszczyła. Cała prowincyia uwolniona od wielu podatków na lat dwa. P. Rivaz z Sitten, który Królestwa Ichmość ze przybyciem onych do Sabandyi w imieniu Szwaycaryi ma powitać, udał się do Chambery powozem Opata z St. Moriz, iako iedynym, który w kraiu Walizyyskim naleść można było. — Rada Genewska, stósownie do dawnego obyczaiu ofiarowała Królestwu patrągi morskie niezmierney wielkości. Królestwo Ichmość okazywali zadowolenie z przyymowania siebie w Sabandyi.

Niemcy.

Królestwo Ichmość Bawarscy powrócili z Tegernsee na d. 2. Września w pożądaném zdrowiu do Nimfenburga.

JKrólewic. Mość Następca Tronu Bawarskiego z Małżonką i rodziną Swoią przybył na d. 2. Września w pożądaném zdrowiu z wód Brikenauskich do Wirchurga. Dnia 11. b. m. ziedzie Następca Tronu do Norymbergi i zabawi tamże podczas obrotów woyska w obozie stoiącego.

Xiążę Leopold Sasko-Koburgski przybył na d. 31. Sierpnia z Paryża do Frankfortu pod imieniem Hrabi Henneberga.

Daniia.

Na d. 16. Lipca b. r. między Królem Duńskim i Królem W. Brytanii zawarty został w Londynie, przez wzaiemnie umocowanych, następuiący Traktat handlowy:

Art. 1. Od 1. Lipca b. r. i potém czasie, okręty Duńskie, zawiiaiące do któregobądź portu Królestw W. Brytanii i Irlandyi; lub z takowych wypływaiące, i Angielskie okręty zawiiaiące do któregobądź portu Państw Króla Duńskiego lub z takowych wypływaiące, nie będą podlegać innym lub większym daninom i opłatom iakiegokolwiekbądź rodzaiu, iak tylko takim, którym teraz lub na przyszłość podlegaią lub podlegać będą kraiowe okręty zawiiące do tych portów lub z onych wypływaiące.

Art. 2. Wszystkie artykuły handlowe, będące płodem natury lub sztuki w iakimkolwiek kraiu, podległym panowaniu Wysokich Stron umawiaiących się, a które na okrętach kraiowych z portów Duńskich lub połączonych Królestw wprowadzać lub wyprowadzać iest wolno, lub mogłoby być dozwolonem, mogą tym samym sposobem z tych portów być wprowadzane lub wywożone na okrętach drugiemu kraiowi właściwych.

Art. 3. Wszystkie artykuły handlowe nie będące płodem natury lub sztuki Państw podległych panowaniu Króla Jmć Angielskiego, a które z połączonych Królestw W. Brytanii i Irlandyi podług ustaw na okrętach Angielskich do portów w Państwie Króla Jmci Duńskiego mogą być wprowadzane, nie maią innym podlegać opłatom, iak tylko takim, któreby od tych samych artykułów opłacać należało, gdyby na okrętach Duńskich były wprowadzane. Dokładna wzaiemność zachowywaną będzie względnie Duńskich okrętów w portach połą-

czonych Królestw W. Brytanii i Irlandyi co się dotycze takich artykułów, które nie były płodem natury lub sztuki w Państwach Króla Jmci Duńskiego, a które prawnie na okrętach Duńskich do portów połączonych Królestw mogą być wprowadzane.

Art. 4. Od wszystkich towarów i artykułów handlowych, których wprowadzanie do portów obudwóch Państw iest dozwolone; należy się ta sama opłata, chociażby ie okręty innego kraiu lub kraiowe wprowadzały; a za wszystkie towary i artykuły handlowe, których wywóz z portów do iednego z obu Państw dozwolony, maią być przyznane te same premiia, wynagrodzenia cła (*drawbacks*) i korzyści, czyli to wywóz następnie na okrętach iednego lub drugiego z Państw obudwóch.

Art. 5. Ni pośrednio ni też bezpośrednio, ni przez Rząd iednego z obu kraiów, lub iakąbądź kompaniią, Korporacyią lub Ajencyią, która w onego imieniu lub podług onegoż upoważnienia czyni, nie ma być przyznawane żadnego rodzaiu prawo pierwszeństwa kupna, produktom natury lub sztuki z obudwóch kraiów, wprowadzonych do drugiego Państwa, z powodu lub względu narodowości okrętu, którym takowy produkt był wprowadzony; ponieważ wyraźny iest zamiar obiedwóch Wysokich umawiaiących się Stron, aby w takim względzie żadna rożnica lub pierwszeństwo iakimkolwiek sposobem nie miało mieysca.

Art. 6. Ponieważ Wysokie umawiaiące się Strony, ninieysza Konwencyią zgodziły się nawzaiem nie obeymować swych osad, do których ze strony Danii należy Grönlandyia, Izlandyia i wyspa Faeroe, zatém przyięto wyraźnie, że handel, dozwolony podług istnieiących ustaw poddanym i okrętom iedney z obiedwóch wysokich umawiaiących się Stron z osadami drugiey Strony, ma zostać w tym samym stanie, iakby ta Konwencyia nie była zawartą.

Art. 7. Ninieysza Konwencyia obowiązywać będzie lat dziesięć, licząc od dnia dzisieyszego, a potém czasie aż do upłynienia 12 miesięcy, gdy iedna z wysokich stron umawiaiąca się, da poznać drugiey zamiar, aby ta ugoda ustała; przyczém każda z wysokich umawiaiących się Stron zastrzega sobie prawo, po upływie wspomnionych lat dziesięciu, udzielić drugiey takiego oświadczenia; i zgodziły się na to, że gdy dwanaście miesięcy upłynie a iedna z Stron umawiaiących się otrzyma oświadczenie od drugiey by ninieysza Konwencyia i zawarte w niey zobowiązania się ustały, żadna z stron nie będzie drugą w niczem obowiązywała.

Art. 8. Ninieysza Konwencyia ma być ratifikowaną i akt ratyfikacyi w Londynie przed upłynieniem miesiąca od daty dzisieyszey lub prędzey, ieżli być może wymienioną.

W moc czego obustronni pełnomocnicy tę Konwencyią podpisali i swoie pieczęcie przyłożyli.

Rossyia.

Rozporządzenie Senatu Rządzącego potwierdzone w d. 19. Lutego 1804 postanowiło, iż wexle i skrypta na długi, wydane przez wieloletnich, których maiątek nie iest od rodzicielskiego oddzielonym, powinny być za obowiązuiące uważane i wierzyciele poszukiwać mogą zapłaty w drodze prawa, skoro takie dzieci dobra swoie dziedziczne otrzymały; atoli rozporządzenie to nie było nigdy ogłoszone. Senat uważaiąc potrzebę, nadać tym rozporządzeniom mocy prawnéy, aby służyć mogły Sądom w przyszłości za skazówkę w rostrzyganiu sporów tego rodzaiu, po uprzedniém upoważnieniu Cesarza Jego Jegomości ogłosił takowe ukazem z d. 12. Czerwca r. b.

Innym Ukazem z d. 11. Lipca ogłosił Senat Rządzący rozporządzenie względem ocalonych towarów i potrzeb okrętowych, takich okrętów, które rozbiły się na brzegach Rossyyskich. Rozporządzenie wspomnione potwierdzone przez Radę Państwa na przełożenie Ministra Skarbu potwierdzone zostało przez Cesarza pod d. 3. Maia w Carskiém Siele.

Ukaz Rządzącego Senatu z d. 5. Sierpnia zawiera nowe przepisy względem załatwienia sporów zachodzących w Konstantynopolu między Rossyyskiemi i obcemi poddanymi. Pierwszą instancyią dla takowych iest Kommissyia w Konstantynopolu, od téy odwołać się mogą do Senatu Petersburgskiego, w takowym przypadku Dyrektor Wydziału Azyiatyckiego ma głos doradczy w Senacie. Skoro zaś Poseł Rossyyski mieszkać będzie w Konstantynopolu, ustanowioną będzie tamże Kommissyia dla przygotowania nowych urządzeń względem Lewanckiego handlu. W sprawach Rossyyskich poddanych z Turkami wyrokuią Władze Tureckie.

(Do tego Numeru Gazety iest Rozmaitości Numer XXXVIII. dołączony)

Redakcyia Józefa Bensy; Druk J. J. Pillera.